

בית מדרש - מלחמות יהודה וישראל

דוד ובית שאול בניגוד למקובל בעולם העתיק, דוד שומר על כבודה של שושלת שאול ושואף בהתמדה לשלבה בתוך האדמיניסטרציה שלו. כאשר פורץ מרד אבשלום מלכות דוד כבר מבוססת, ואילו מבית שאול - חרף מאמציו של דוד - לא נותר כמעט זכר, למעט מפיבושת בן יהונתן בן שאול. נאמן לדרכו, הגן דוד על מפיבושת ואף העניק לו קצבה ושמר לו מקום של כבוד בארמונו. כאשר דוד נאלץ לברוח מהארמון בשל המרד, יוצא לקראתו ציבא - משרתו של מפיבושת.	David et la maison de Saül Contrairement à la norme dans le monde antique, David préserve l'honneur de la dynastie de Saül et cherche constamment à l'intégrer dans son administration. Lorsque la révolte d'Absalom éclate, la royauté de David est déjà bien établie, alors que de la maison de Saül — malgré les efforts de David — il ne reste presque plus rien, à l'exception de Méphibosheth, fils de Jonathan, fils de Saül. Fidèle à sa voie, David protège Méphibosheth, lui accorde une pension et lui réserve une place d'honneur dans son palais. Lorsque David est contraint de fuir son palais à cause de la révolte, c'est Tsiba, le serviteur de Méphibosheth, qui vient à sa rencontre.
--	---

שמואל ב ט"ז:א-ד' - דוד בורח מהארמון בשל המרד

(א) וְדָוִד עָבַר מֵעֵט מְהֵרָאשׁ וְהִנֵּה צִיבָא נֶעַר מִפִּיבֹשֶׁת לִקְרֹאתוֹ וְצֹמֵד חֲמֹרִים חֲבָשִׁים וְעֲלִיָּהֶם מֵאֲחִים לֶחֶם וּמָאָה צְמוֹקִים וּמָאָה קִיץ וְנָגַל זֵיץ: (ב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־צִיבָא מִה־אֵלֶּה לָּךְ וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמֹרִים לְבֵית־הַמֶּלֶךְ לְרֹכֵב (וְלֹהֶלֶחֶם) [וְהִלָּחֶם] וְהַקִּיץ לֶאֱכֹל הַנְּעָרִים וְהַזֵּיץ לְשִׁתּוֹת הַזֶּעַף בַּמִּדְבָּר: (ג) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאֵיהָ בֶן־אֲדֹנֶיךָ וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם כִּי אָמַר הַיּוֹם יֵשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֵת מַמְלָכוֹת אָבִי: (ד) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִבָּא הִנֵּה לָּךְ כָּל אֲשֶׁר לְמִפִּיבֹשֶׁת וַיֹּאמֶר צִיבָא הַשְׁתַּחֲוִיתִי אֶמְצֹאֶהוּ בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ: ...
--

שמואל ב י"ט:כ"ה-ל"א - דוד חוזר לארמון לאחר כשלון המרד

(כה) וּמִפִּבֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל יָרַד לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ וְלֹא־עָשָׂה רָגְלִיו וְלֹא־עָשָׂה שְׂפָמוֹ וְאֶת־בִּגְדֵיו לֹא כִּבֵּס לַמַּן־הַיּוֹם לְכַת הַמֶּלֶךְ עַד־הַיּוֹם אֲשֶׁר־בָּא בְּשָׁלוֹם: (כו) וַיְהִי כִּי־בָּא יְרוּשָׁלַם לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה לֹא־הִלַּכְתָּ עִמִּי מִפִּיבֹשֶׁת: (כז) וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עֲבָדִי רַמְנִי כִּי־אָמַר עֲבָדְךָ אֲחֻבְשָׁה־לִּי הַחֲמֹר וְאָרַכְבּ עֲלֵיהָ וְאֵלֶּךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ כִּי פֶסַח עֲבָדְךָ: (כח) וַיִּרְגַּל בְּעֲבָדְךָ אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וְאֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כַּמְלֵאךְ הָאֱלֹקִים וַעֲשֵׂה הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ: (כט) כִּי לֹא הָיָה כָּל־בֵּית אָבִי כִּי אִם־אֲנִשִּׁימֹת לְאֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַתִּשָּׂא אֶת־עֲבָדְךָ בְּאֶכְלִי שֶׁלַחֲנֶךָ וּמִה־יִּשְׁלִי עוֹד צִדְקָה וְלִזְעַק עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ: {פ} (ל) וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה תִּדְבָּר עוֹד דְּבַרֶיךָ אֲמַרְתִּי אֹתָהּ וְצִיבָא תַּחְלֶקְנוּ אֶת־הַשָּׂדֶה: (לא) ...
--

- איזו נרטיב הוא האמת פה: הגרסה של ציבא, או דווקא זו של מפיבושט?
- האם לדעתכם נהג דוד כשורה?

שבת נ"ו בגי'

אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שאמר דוד למפיבשט: אתה וציבא תחלקו את השדה, יצתה בת קול ואמרה לו: רחבכם וירבכם יחלקו את המלוכה.

אמר רב יהודה אמר רב: אילמלי לא קיבל דוד לשון הרע לא נחלקה מלכות בית דוד, ולא עבדו ישראל עבודה זרה, ולא גלינו מארצנו.

Le Talmud adresse une critique sévère à David, affirmant en fait que la division du royaume en royaume de Juda et royaume d'Israël est la conséquence directe de la décision erronée de David. Le Talmud qualifie cette erreur de *lachon hara* (calomnie), c'est-à-dire le choix de David d'adopter une interprétation négative et de croire que Méphibosheth avait l'intention de le trahir.

Il est important de noter que le récit à ce sujet est ambigu : deux versions s'opposent — celle de Tsiba et celle de Méphibosheth. Il n'existe pas de preuve claire, et le récit — peut-être délibérément — reste nébuleux.

סנהדרין ק"ב א:י"ז

אמר ר' אבא: אחר שתפשו הקדוש ברוך הוא לירבעם בבגדו, ואמר לו: "חזור בך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן". אמר לו: "מי בראש"? אמר לו: בן ישי בראש. אמר לו: אי הכי לא בעינא [אם ככה, אני לא רוצה]

מנחם בגין, "המרד" עמ' 193

"רצינו לומר לבן גוריון... כי לא חשוב בעינינו "מי יהיה הראש" העיקר היא המטרה והמלחמה למענה, אדרבה: יוביל אותנו בן גוריון למלחמה נגד השלטון הבריטי ולמען שלטון עברי ונלך אחריו בשמחה ובהתלהבות" (בגין, המרד, עמ' 193)

Menahem Begin, *La Révolte*, p. 193 :

« Nous voulions dire à Ben Gourion... que peu nous importait "qui serait le chef" — l'essentiel, c'était l'objectif et la lutte pour l'atteindre. Bien au contraire : que Ben Gourion nous mène au combat contre le pouvoir britannique et pour un pouvoir hébreu, et nous le suivrons avec joie et enthousiasme. » (*Begin, La Révolte*, p. 193)